

**„Madarak és Fák Napja”
XXIII. Országos Tanulmányi Verseny
Területi forduló
2016.**

Jelige, csapat:

Elérhető pontszám: 101 pont

Elért pontszám:

Helyezés:

I. Madárhang felismerés.

5 pont/_____

Hallgassátok meg figyelmesen a lejátszott madárhangokat, és írtok le a hallott madár nevét!

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

II. Az év madara: a haris.

10 pont/_____

A haris az egyik leginkább rejtett életmódot folytató madarunk. Akárcsak ő, a rá jellemző tulajdonságok és hozzá kapcsolódó fogalmak, szavak is kiválóan el tudnak bújni az alább található betűhalmazban. Keressétek meg ezt a 10 szót, majd írjátok a rejtvény alatt található vonalakra őket! Vigyázzatok, a szavak nem csak fentről lefelé és balról jobbra olvashatók, hanem lentől felfelé és jobbról balra is!

M	E	D	I	T	E	R	R	Á	N	X	S	D
Q	V	P	K	C	R	E	X	C	R	E	X	Q
R	Z	P	É	G	Ó	L	Á	Z	S	A	K	Ü
Y	Z	Í	W	J	Y	L	K	É	A	Ö	G	B
M	P	O	L	I	G	Á	M	M	T	I	H	O
P	A	Z	E	J	A	N	C	Z	G	U	F	D
S	T	Ü	E	N	H	Á	E	R	H	C	O	R
Ö	F	Ü	R	J	K	I	R	Á	L	Y	F	O
K	E	N	E	L	E	T	C	N	I	R	E	G
R	Ű	D	Ú	F	Z	Ö	S	Y	Ű	B	Ó	K
K	É	T	K	É	S	P	V	U	Á	G	I	Ö
T	Í	Ó	X	A	É	D	B	U	O	O	É	Z
G	U	V	A	T	F	É	L	É	K	W	L	I

III. Általános biológiai ismeretek.

20 pont/_____

A következőkben egy-egy biológiai „fogalom” leírását olvashatjátok! A definíciók melletti vonalra írástok le, hogy melyik fogalomról van szó, majd írástok mellé, hogy az alább felsorolt növény- vagy állatfaj közül melyikre jellemző! Minden fajt, csak egy helyre írástok be!

Fajok: mocsári zsurló	kukorica	gyepűrózsa	mosdószivacs	nyolckarú polip
hétpettyes katica	vízisikló	tőkés réce	gímszarvas	barna medve

Fogalmak:

1. A puhatestűek azon testtája, amiben a bélcsatorna, a kiválasztó- és ivarszervek találhatók.

Fogalom: _____ Faj: _____

2. Az az egyedfejlődési típus, mely során a petéből lárva, majd báb, végül kifejlett egyed lesz.

Fogalom: _____ Faj: _____

3. Olyan élő növények, amelyeknek talaj feletti kemény, kéreggel borított, nehezen törő szára van.

Fogalom: _____ Faj: _____

4. A csalánozók és egy másik állattörzs egyetlen nyílással rendelkező ürege, amelyekben a táplálék emésztése folyik, vagyis ugyanezen a nyíláson keresztül veszik fel a táplálékot és ürítik az emésztetlen salakanyagot is.

Fogalom: _____ Faj: _____

5. Az egyszikűekre jellemző levél, amelynek a levéllemezein több, azonos vastagságú, egymással párhuzamos ér fut.

Fogalom: _____ Faj: _____

6. A tollas élőlények megnyúlt és összenőtt lábtő- és lábközépcsontja.

Fogalom: _____ Faj: _____

7. Olyan állatok, amik az egyszer már lenyelt táplálékok visszaöklendezik, majd azt az állat ismételtlen megrágja.

Fogalom: _____ Faj: _____

8. Bizonyos növényeknél a spórákból létrejövő, apró, gyakran szív alakú, soksejtű lemezke, melyek ezeknek a növényeknek az önálló gametofiton nemzedékét képviselik.

Fogalom: _____ Faj: _____

9. A madarakra is jellemző szaporítóképlet, de azoktól eltérően, ezek héja nem tartalmaz kalciumot.

Fogalom: _____ Faj: _____

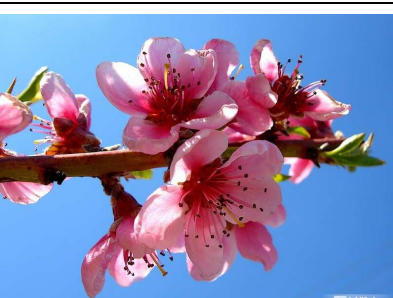
10. A ragadozókra és rovarevő emlősökre jellemző zápfog-típus.

Fogalom: _____ Faj: _____

IV. Az év fája: a mezei szil.

9 pont/_____

Karikázzátok be a táblázatban azoknak a képeknek a betűjelét, amelyek a mezei szil egyes részeit ábrázolják, majd válaszoljatok a feltett kérdésekre!

1		B		C		D	
2		B		C		D	
3		B		C		D	

4 A		B		C		D	
5 A		B		C		D	

6. Írjatok 2 olyan betegség tünetet, amire a mezei szilből kinyert anyagokat alkalmazzák a népi gyógyászatban!

7. Hogy hívják a szilféléket megtizedelő betegséget, és milyen élőlény-csoporthoz tartozik? _____

8. A mezei szilen kívül milyen két őshonos szilfaj fordul elő hazánkban? _____

9. A mezei szil nevét rengeteg földrajzi nevünk is viseli. Írjatok egy ilyen települést vagy megyét! _____

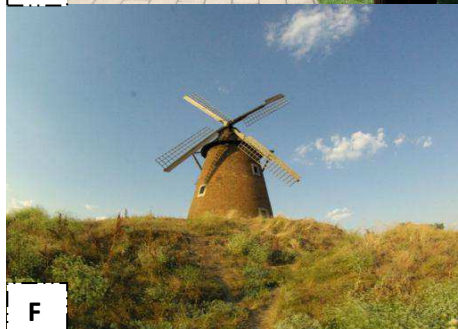
5. Melyik **NEM** a gyűrűzendő madarak befogására használatos eszköz?
 a, Kandli. b, Rakétaháló.
 c, Lépvessző. d, Varsa.
6. A magyarországi gyűrűkre miért van Budapest írva?
 a, Mert ott gyártják. b, Mert ott van a gyűrűzőközpont.
 c, Mert ott gyűrűzik a madarakat. d, Mert az a fővárosunk.
7. Magyarországon színes műanyag nyakgyűrűt mely fajra rakhatnak?
 a, Tőkés réce. b, Fehér gólya.
 c, Nyári lúd. d, Kárókatona.
8. Milyen gyűrűtípust **NEM** használnak Magyarországon?
 a, Jégmadár. b, Banka.
 c, Gyurgyalag. d, Limicola.
9. Melyik hazai település/terület mellett nem működik madárgyűrűzőállomás?
 a, Ócsa. b, Algyő.
 c, Sumony. d, Fenékpusztá.
10. Mi a rövidítése a magyarul Állandó Ráfordítású Gyűrűzésnek nevezett programnak?
 a, CSI. b, SCI.
 c, CES. d, CRES.
11. Magyarországon évente körülbelül 200 ezer madarat gyűrűznek meg. Ezt hány fő végzi?
 a, Körülbelül 100 fő. b, Körülbelül 200 fő.
 c, Körülbelül 300 fő. d, Körülbelül 500 fő.
12. Melyik szervezetnek van Gyűrűző és Vonuláskutató Szakosztálya?
 a, Magyar Ornithológiai Központ. b, MME.
 c, MNRSE. d, WWF.
13. Mi az EURING elsődleges célja?
 a, A gyűrűzőmunka nemzetközi összefogása. b, A gyűrűzőközpontok európai felügyelete.
 c, Gyűrűgyártás az európai államok részére. d, Nemzetközi gyűrűzés-ellenző szervezet.

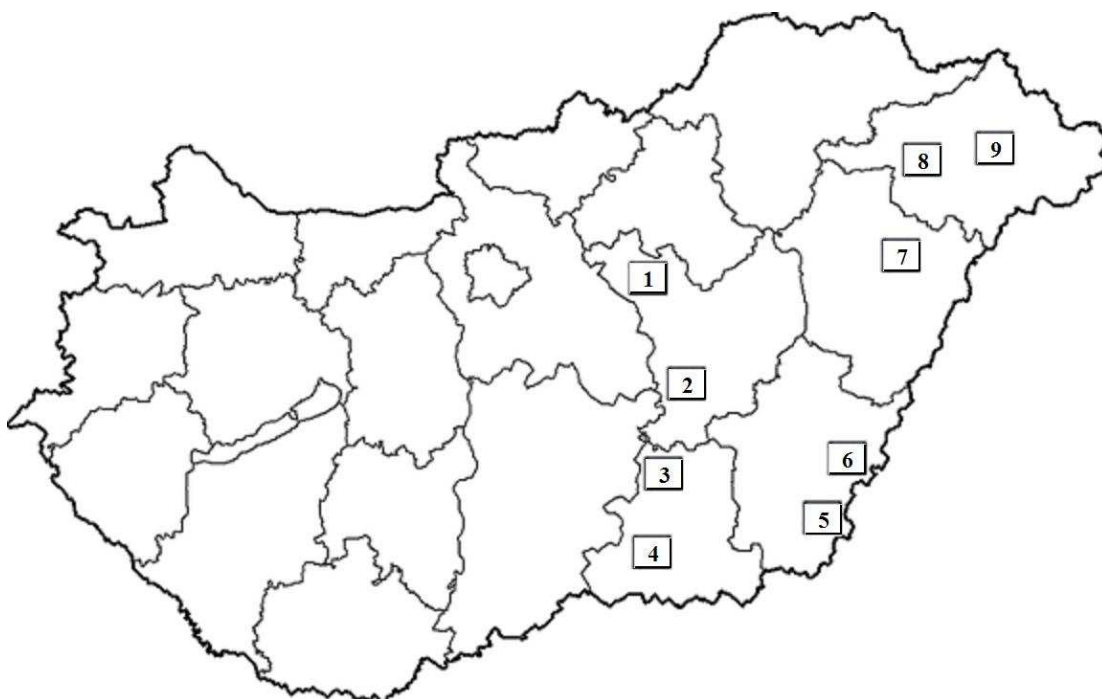
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.

VII. A Tiszántúl helyi védett területei.

10 pont/_____

Keressétek meg, hogy melyik helyi védett területhez melyik fotó tartozik, és a fotó betűjelét írjátok be a táblázatba! Utána a vaktérképen is keressétek meg a területet, és a területhez tartozó számot is írjátok a táblázat megfelelő helyére! Vigyázzatok, az egyik betűhöz két helyi védett terület is tartozik!

Terület neve	Fotó betűjele	Vaktérkép száma
Bréda-majori kastélypark		
Csiga-kert		
Csongrád Nagyréti TT		
Zsombói Ősláp		
Debreceni Egyetem Botanikus Kertje		
Erdőpuszták		
Szélmalom domb		
Pap erdő		
Igrice-mocsár		
Vay-várkert		

VIII. A Tiszántúl helyi védett területei.

10 pont/_____

Láttok 10 négyzetet, amelyek mindegyike egy-egy helyi védett területre jellemző hat-hat állat, növény, fogalom, tárgy vagy földrajzi egység nevét tartalmazza. A négyzetekben található szavak segítségével találjátok ki, hogy az adott négyzet melyik területhez tartozik, és írtok be a négyzet betűjelét a feladat alján található táblázat megfelelő sorába! Mindegyik négyzet csak egy területhez írható be!

A

Kiskunmajsai műút,
skarlátbogár, sávós sikló,
vörös gém, lápi páfrány,
buglyos szegfű

B

Fancsikai tavak,
macskabagoly, vágócsík,
szánkózódomb, darázsölyv,
vákáncsos rendszer

C

Körös-zug, holtágak,
fattyúszerkő, kubikgödrök
tiszaparti margitvirág,
sulyom

D

Baghy-major, taréjos búzafű,
kunkorgó árvalányhaj,
pusztai lőszgyep, kunhalom,
gazdaságtörténeti emlékhely

E

Empire stílusú kastély,
angolkert, sziklakertek,
orgona, kerti pagodák,
rózsák

F

Csillagvizsgáló intézet,
Diószegi Sámuel szobor,
Fazekas Mihály szobor,
pálmaház, termő banánfa,
kaktuszgyűjtemény

G

Janka-tarsóka, odvas keltike,
macskahere, nagy szikibagoly,
erdei fülesbagoly,
maradványtölgyes

H

Szatmári béke, borostyán,
amerikai vasfa, szivarfák,
Rákóczi-szabadságharc
hősei szoborkert,
reneszánsz stílus

I

Nyírség, buckaközi árok,
orchideás rét, gémtelep,
vidra, mocsári zsurló

J

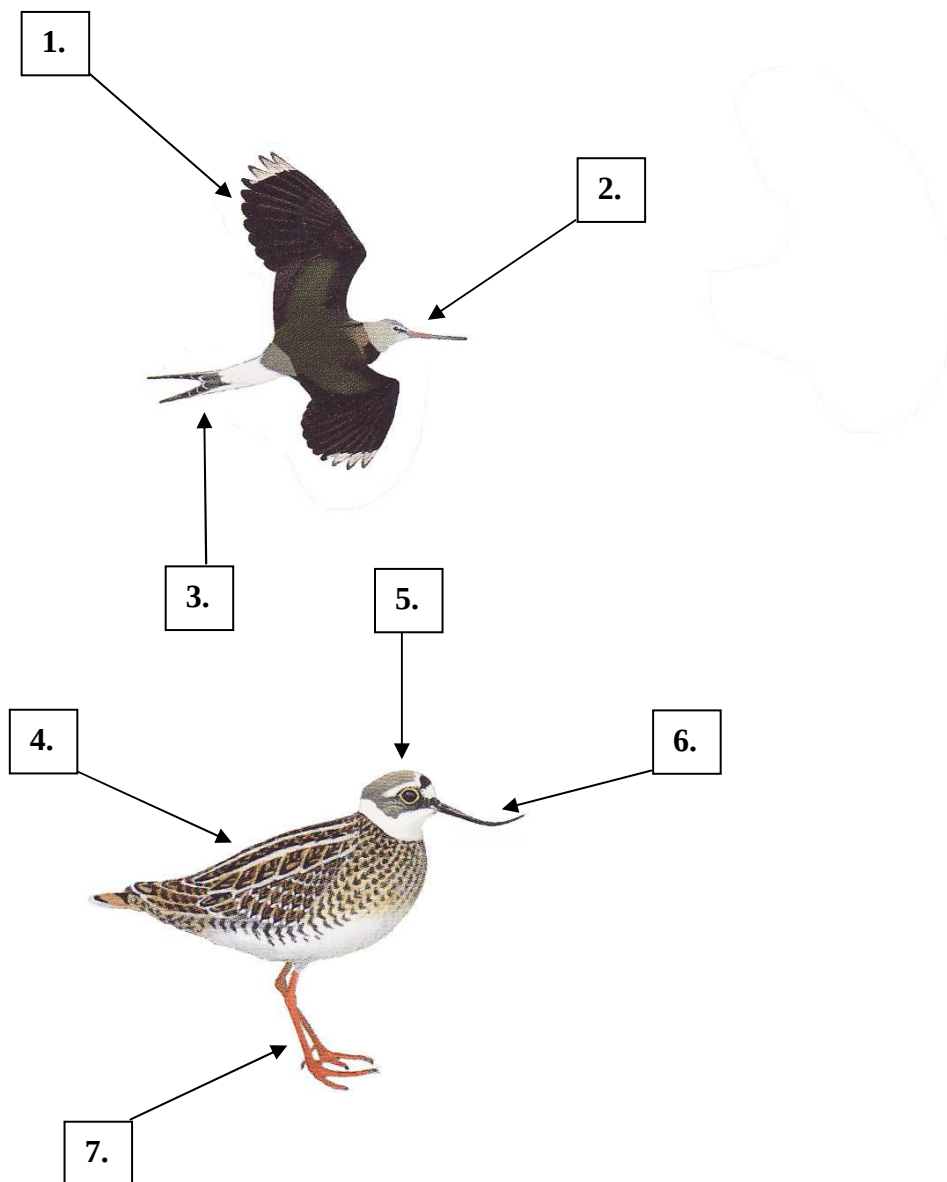
Élővíz-csatorna, angolkert,
Mátyás király, fémkorona,
Erzsébet-szobor,
kilátódomb

Terület neve	Négyzet betűjele
Bréda-majori kastélypark (Lökösháza)	
Csiga-kert (Gyula)	
Csongrád Nagyréti TT (Csongrád)	
Zsombói Ősláp (Zsombó)	
Debreceni Egyetem Botanikus Kertje	
Erdőpuszták (Debrecen)	
Szélmalom domb (Kengyel)	
Pap erdő (Jászdózsza)	
Igrice-mocsár (Nyíregyháza)	
Vay-várkert (Vaja)	

IX. Partimadarak.

7 pont/_____

Hoppá, hát itt meg mi történt? Nem csoda, ha nem ismeritek fel első ránézésre ezeket a madarakat, ugyanis még véletlenül sem találkozhattok velük a természetben. Mint a mesékben, itt is összekeveredtek a különböző testrészek, a fej, a test, a farok és a csőr, mind más-más fajhoz tartoznak. A feladat, hogy azonosítsátok be, hogy az egyes testrészek melyik partimadár-fajhoz tartoznak és írjátok be a nevüket az alábbi táblázatba a megfelelő számhoz!

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

X. Általános madárvédelem.

10 pont/_____

Ebben a feladatban egy szőláncot kell képeznetek, és ehhez csak a Magyarországon is előforduló madarak nevét lehet felhasználni. A szőláncban szereplő név első betűjének mindig azonosnak kell lennie az előtte lévő madár nevének utolsó betűjével (pl. nyári lúd → daru → → ugartyúk). Az első és utolsó fajt megadtuk, amik az idei és a tavalyi év madarai. A feladatban minden pont egy-egy betűt jelöl, továbbá segítségképpen minden madár nevének néhány betűjét is beírtuk a rejtvénybe. **A kétjegyű mássalhangzók (cs, gy, ly, ny, sz, ty, zs) egy betűnek számítanak!** A megfejtéseket a kitalálendő madarak neve alatti pontozott vonalra íjátok!

Haris → s f . cs . . → sz ö . . → . ö . ö →

→ . u . gy → . u . . t → . . z . . → . a . u . . →

→ . . v . . → g é . → . . z . i v . . . b →

→ **Búbosbanka**

MEGOLDÓKULCS

I. Madárhang felismerés.

5 pont/_____

Minden helyes válasz 1 pontot ér.

1. F
2. T
3. S
- 4.
5. C

II. Az év madara: a haris.

10 pont/_____

Minden megtalált jellemző 1 pontot ér.

M	E	D	I	T	E	R	R	Á	N			
				C	R	E	X	C	R	E	X	
		P	É	G	Ó	L	Á	Z	S	A	K	
					Y							B
	P	O	L	I	G	Á	M					O
					A							D
					H							R
	F	Ü	R	J	K	I	R	Á	L	Y		O
K	E	N	E	L	E	T	C	N	I	R	E	G
					Z							K
K	É	T	K	É	S							Ö
					É							Z
G	U	V	A	T	F	É	L	É	K			

III. Általános biológiai ismeretek.

20 pont/_____

A fogalom neve és a helyesen beírt faj is 1-1 pontot ér.

Fogalmak:

- 1, Zsigerzacskó – Nyolckarú polip
- 2, Teljes átalakulás – Hétpettyes katica
- 3, Fásszár(ú növények) - Gyepűrózsa
- 4, Úrbél - Mosdószivacs
- 5, Mellékeres levél - Kukorica
- 6, Csüd – Tőkés réce
- 7, Kérődző - Gímszarvas
- 8, Előtelep – mocsári zsurló
- 9, Lányhjúj tojás - vízisikló
- 10, Tarajos zápfog – Barna medve

IV. Az év fája: a mezei szil.

9 pont/_____

A jól kiválasztott kép, és a teljesen helyes válasz is 1-1 pontot ér. Félig helyes válasz esetén fél pont adható.

Képek: 1, B
2, A
3, D
4, B
5, C

Kérdések: 6, Ezek közül **kettő**: aranyér, hasmenés, sebgyógyítás, hajnövesztés, reumatikus panaszok, kiütéses bőr, gyulladáscsökkentés.
7, Szilfavész – (tömlős)gombák.
8, Vénicszil és hegyi szil.
9, Bármely szilas vagy szilágy nevet viselő településünk vagy Szilágy megye.

V. Madárgyűrűzés.

7 pont/_____

Minden helyes válasz 1 pontot ér.

- 1, Saját név és elérhetőség (bejelentő neve és elérhetősége)
- 2, Budapest K975413 (gyűrűszám)
- 3, Házi rozsdafarkú (madár faja)
- 4, Budapest, Keleti Pályaudvar (megtalálás helye)
- 5, 2016. március 10. (megtalálás dátuma)
- 6, Valószínűleg ablaknak ütközve pusztult el (megtalálás körülményei)
- 7, Friss tetem, valószínűleg csak pár órás (tetem állapota, frissessége)

VI. Madárgyűrzés.**13 pont/_____**

Minden helyes válasz 1 pontot ér.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
D	B	A	D	C	B	C	B	B	C	C	B	A

VII. A Tiszántúl helyi védett területei.**10 pont/_____**Minden helyesen beírt szám és betű **fél-fél** pontot ér!

Terület neve	Fotó betűjele	Vaktérkép száma
Bréda-majori kastélypark	B	5
Csiga-kert	E	6
Csongrád Nagyréti TT	C	3
Zsombói Ósláp	G	4
Debreceni Egyetem Botanikus Kertje	D	7
Erdőpuszták	I	7
Szélmalom domb	F	2
Pap erdő	A	1
Igrice-mocsár	H	8
Vay-várkert	J	9

VIII. A Tiszántúl helyi védett területei.**10 pont/_____**

Minden helyes megoldás 1 pontot ér.

Terület neve	Négyzet betűjele
Bréda-majori kastélypark (Lökösháza)	E
Csiga-kert (Gyula)	J
Csongrád Nagyréti TT (Csongrád)	C
Zsombói Ósláp (Zsombó)	A
Debreceni Egyetem Botanikus Kertje	F
Erdőpuszták (Debrecen)	B
Szélmalom domb (Kengyel)	D
Pap erdő (Jászdózsa)	G
Igrice-mocsár (Nyíregyháza)	I
Vay-várkert (Vaja)	H

IX. Partimadarak.

7 pont/_____

Minden helyes megfejtés 1 pontot ér.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Bíbic	Nagy goda	Székicsér	Sárszalonka	Kis lile	Gulipán	Piroslábú cankó

X. Általános madárvédelem.

10 pont/_____

Minden helyes megfejtés 1 pontot ér.

Haris —→ sarlósfecske —→ egerészölyv —→ vörösbegy —→ gyurgyalag —→ guvat —→ tűzok —→
—→ kakukk —→ kuvik —→ kanalasgém —→ mezei veréb —→ Búbosbanka

